

c/o specialrådgiver Niels Johan Juhl-Nielsen, tlf. 3811 3515/3095 2926, e-mail: njohan@juhl-nielsen.dk

Den 10. december 2010.

**Ombudsmanden og
Rigsrevisionen**

Vedr.: implementeringsprocessen af mobil radiokommunikation til samfundsberedskabet i Danmark

Indtil Danmark evt. får etableret en passende forfatningsdomstol for at sikre det danske samfund demokratisk integritet, er der behov for, at Ombudsmanden og Rigsrevisionen i deres praksis er særlig opmærksomme på sager, der juridisk falder uden for deres opgavefelt og som ville kunne håndteres efter etablering af en forfatningsdomstol – og i øvrigt gøre Folketing og samfundet opmærksom herpå!

1. Introduktion med angivelse af de institutionelle rammer om implementeringsprocessen.

Folketingets politiske partier indgik i 1999 et telepolitisk forlig, der senere efterfølgende i 2001 sikrede amerikanske Motorola Inc. de nødvendige EU-harmoniserede radiofrekvenser (380-400 Mhz) til for egen regning og risiko at etablere, drive og vedligeholde et landsdækkende TETRA baseret radiokommunikationsnet, som tillige var udset til at skulle udgøre samfundsberedskabets samlede kommunikationsnet. I 410-430 Mhz blev i konkurrence hermed mobiloperatørlicensen og frekvenserne hertil tildelt først T-Cell senere Damm A/S.

I 2007 besluttede Folketinget - ved en ændring af Beredskabsloven - som en del af indkøbet af et sådant radionet, tjenester og terminaler mv., at der - til dette fælles radio kommunikationsnet, som Motorola Inc. yderligere i mellemtiden var blevet begunstiget til at alene stå for i et totalmonopol - ville blive sikret tvangsbrugere og -kunder, som udover dansk beredskab også kom til at omfatte yderligere en lang række andre samfundsaktører, såvel private som halv- og heloffentlige.

Hensigten med det telepolitiske forlig i 1999 var, at det ”skulle udgøre grundlaget for en samlet revision af telelovgivningen, dvs. de love som er af betydning for bl.a.

teleselskabernes udbud af tjenester, indbyrdes samhandelsbetingelser, adgang til at benytte begrænsede ressourcer som f.eks. radiofrekvenser. Denne revision skulle bl.a. ske med henblik på at fremme en markedsudvikling, der fører til innovation og vækst og skulle sikre alle danskere adgang til de moderne kommunikationsteknologier. Der skal således være sund konkurrence på hele telemarkedet og ægte valgfrihed for alle forbrugere. – Det følger endvidere af aftalen, at udnyttelsen af frekvensressourcerne bør ske med det overordnede mål at sikre det billigste, mest varierede og bredest mulige udbud af kommunikationsmuligheder til flest mulige brugere. *Aftalen fastslår dog, at overordnede samfundsmæssige målsætninger som f.eks. sikring af nød- og sikkerhedstjenesterne bør have forrang i tilfælde af modstridende interesser mellem sådanne målsætninger og fremme af konkurrence, frekvenseffektivitet m.v.* (Rapport om den tekniske radiokommunikation på beredskabsområdet, november 2002).

Embedsværket har selv stået for at indarbejde afsnittet om beredskabskommunikationen i det telepolitiske forlig i 1999. I ultimo 2002/primo januar 2003 stod det klart, at Motorola Inc. ikke agtede at ville leve op til de indgåede aftaler, og at teleforligets forudsætninger og krav dermed ville briste. I november 2003 fik en tvær-ministeriel arbejdsgruppe tilslutning i regeringens økonomiudvalg til et notat om effektiv radiokommunikation. Dette førte til nedsættelse af Radioudvalget. På Kammeradvokatens oplæg blev der i marts 2006 skaffet tværministeriel tilslutning til Radioudvalgets rapport.

Men bortset fra Folketingets behandling af ændringerne til Beredskabsloven om ”tvangskundeloven” til i realiteten kun Motorola Inc. radionettet i 2007 havde embedsværket i hele perioden ikke leveret egne input til Folketinget om samfundets beredskabsnet. Kammeradvokaten – et privat advokatkontor hyret af regeringen og centraladministrationen - blev derimod officielt engageret i sagen af Rigspolitiet, da den oprindelige implementeringsmodel led skibbrud allerede i 2003 og et skridt til at nedsætte et radioudvalg blev taget (først besluttet i november 2003 og efterfølgende nedsat ultimo 2004). Under Rigspolitiets ledelse blev projektet af Finansministeriet i maj 2006 vurderet som et højrisiko projekt (vurderet til 4,5 på en skala til 5). Embedsværket - høj som lav – blev yderligere pålagt tavshed og hemmeligholdelse om projektet, der til gengæld blev forsøgt styret igennem af en offensiv central kommunikations- og pressestrategi.

Indtil februar 2006 arbejdede embedsværket under den forudsætning, at det var efter forhandling med Motorola, at etableringen af et kommunikationsnet til beredskabet skulle ske. Og med den baggrund, at (1) også den mobile kommunikation til beredskabet skulle konkurrenceudsættes og at (2) staten på Telestyrelsens anbefalinger havde tildelt mobillicens med tilhørende radiofrekvenser til en privat operatør. På det grundlag blev der efterfølgende skabt en **beskyttet forventning** hos Motorola Inc. om at få alle beredskabsopgaver uden andre konkurrenter om et landsdækkende net end Damm A/S.

Ved udgangen af februar 2006 meddelte Kammeradvokaten, at opgaven skulle sendes i et EU-udbud, hvad herefter kom til at indgå i den endelige rapport fra Radioudvalget.

Regeringen godkendte Radioudvalgets rapport med indstillinger i marts/april 2006. Fortsat med Kammeradvokaten som en aktiv planlægger og indspiller. Da EU

Kommissionen i efteråret 2007 henvendte sig til den danske regering med kritiske spørgsmål, svarede Kammeradvokaten på Finansministeriets vegne (minister: Thor Petersen). – Henvendelsen fra EU Kommissionen med en præåbningskrivelse kom aldrig til offentlighedens kendskab og kendskab til henvendelsen og svaret blev først muliggjort ved PMR-Brugergruppens anmodning om aktindsigt medio 2010.

Domstolene (Københavns Byret, Østre Landsret og det forvaltningslignende organ Klagenævn for Udbud) har allerede fra 2006 været inddraget i sager vedr. implementeringen af ”den danske model” (vedr. kommunikationsnet-konceptet til samfundsberedskabet). Sagerne har været rejst af fravalgte leverandører og understøttet af undrende brugere, som mener, at EU-Udbuddet i 2006-2007 var rene skueprocesser. Efter Kammeradvokaten først understøttede Rigspolitiet og senere regeringen ved bl.a. på Finansministerens vegne at besvare en alvorlig henvendelse fra EU Kommissionen, er hele sagen fra - i sit indhold og sin struktur - at have været politisk nu forsøgt reduceret til et spørgsmål om en ren teknisk udbudssag, som alene relateres til og skal afgøres af de juridiske kompetencer. *Men denne sag er for vigtig til at skulle kunne afgøres ved domstolene!*

Det telepolitiske forlig fra 1999 fastslog dog, ”at overordnede samfundsmæssige målsætninger som f.eks. sikring af nød- og sikkerhedstjenesterne bør have forrang i tilfælde af modstridende interesser mellem sådanne målsætninger og fremme af konkurrence, frekvenseffektivitet m.v.”

Kommentar: Naturligvis har den til enhver tid siddende regering ansvaret for landets tilstand. Men i denne sag om sikkerhed og beredskab, hvor det indtil videre er lykkedes at reducere sagens indhold til et spørgsmål om fortolkning af udbudsregler, er det åbenbart anderledes. Hvordan kan en finansminister komme af sted med at lade en Kammeradvokat svare ikke alene på Finansministeriets vegne, men på regeringens og dermed landets vegne, når EU Kommissionen retter henvendelse til den danske regering?

Ved at overlade denne sag til i første række Finansministeriet/Økonomistyrelsen, i anden række alene Kammeradvokaten på statens vegne forsøger Regeringen at bagatellisere, at vi her har at gøre med et sagsforløb, som i sin start blev designet hos Rigspolitiet/Justitsministeriet. Det skete da den model, som Telestyrelsen trods advarsler før og i diverse høringer i forbindelse med det telepolitiske forlig havde opnået tilslutning til, men som i det vedtagne koncept efterfølgende viste sig uigennemførlig, da indehaveren af licensen ikke kunne ”sælge” konceptet.

I stedet for at lægge det konstaterede skibbrud åbent frem for politikerne, så disse kunne revurdere den del af det telepolitiske forlig, som led skibbrud, så kreerede en kreds i og omkring Rigspolitiet/Justitsministeriet med brug af Kammeradvokatens autoritet en ny strategisk plan for gennemtrufning af en plan, der som overordnet formål havde, at politiet ”gratis” skulle sikres et nyt mobilt radiokommunikationssystem med det øvrige beredskab - kommunale såvel som private - som vedhæng og betalere, og hvor Motorola ville blive totalleverandør. Vicerigspolitichefen har i hele processen haft samme rådgiver ved sin side: Rovsing Management A/S, som i øvrigt har været mange-årig rådgiver for Motorola og som i dag sidder med i SINE-sekretariatet.

Kammeradvokatens konklusion: Kammeradvokatens offensive strategiske argument for tilrettelæggelsen af implementeringsprocessen fremgår af følgende afsnit i Radioudvalgets rapport (marts 2006) med formuleringen *beskyttet forventning* hos TetraNet (Motorola Inc):

"På baggrund af det foreliggende lovgrundlag og den udstedte tilladelse til Tetra-Net har Radioudvalget fundet det nødvendigt at anmode Kammeradvokaten om en vurdering af, om det gennemførte udbud vedrørende TETRA nød- og beredskabsnettet kan antages at afskære staten fra at etablere et offentligt ejet beredskabsnet, fordi TetraNet i kraft af udbuddet for de tildelte frekvenser har fået en beskyttet forventning om, at man ville få beredskabsopgaven uden andre konkurrenter end TetraStar på civilnettet.

Det er Kammeradvokatens vurdering, at TetraNet på baggrund af såvel lovforarbejderne som udbudsmaterialet og tilladelseordlyd må være bibragt en klar forventning om, at der ikke vil blive etableret en konkurrerende landsdækkende statsligt net, idet et sådant net vil fjerne forretningsgrundlaget for TetraNet."

2. Der kom et brev fra EU Kommissionen

En nødvendig forudsætning for, at samfundsberedskabet kan anvende det benævnte "SINE" som et sammenhængende radiokommunikationssystem er – som det er angivet i "SINE" - at der også gennemføres et EU-udbud med staten som indkøber af en sammenhængende Kontrolsoftwareløsning til beredskabet inkl. regioner, kommuner og til private aktører. Med det eksisterende infrastrukturelle set-up må og kan dette dog kun ske i et samarbejde mellem Motorola og Terma, men bl.a. på grund af alvorlige begrænsninger og faldgruber i selve Motorola-konceptet har etableringen af den nødvendige Kontrolrumssoftware leverance ikke været mulig.

I stedet blev landets beredskabsaktører af SINE-sekretariatet nu pludseligt tilladt hver for sig at designe og udvikle egne - men nu kun midlertidige - kontrolrumsløsninger, som dog skal kunne linkes op mod politiets centrale kommandosystem til et annonceret kommende helt overordnet kontrolrumskoncept hos Rigspolitiet, som skulle kunne matche Motorola-Terma kontrakten vedr. den nødvendige Kontrolrumssoftware.

Derfor vil det være Motorola, der bestemmer med hvem og hvordan, der skal samarbejdes/leveres. For selvom det oprindelige EU-udbud indeholdende et EU-Udbud med en kontrolrumsløsning for det sammenhængende beredskab og regionale, kommunale og private aktører midlertidigt må opgives, så forestiller Kammeradvokaten sig alligevel, at advokaturet på Finansministeriets og Rigspolitiets vegne – til understøtning for Terma-Motorola alliancen – og inden for selvsamme EU-udbud, kan ændre opgaven fra én stor statslig kontrakt på over ½ mia. kr. til nu at omfatte blot tolv radiodispatcher og to serverfarme til det danske politi ned til hele 85 mill. kr.

På vegne af den industri, der med Terma-Motorola monopoliseringen, må se sig om efter en anden levevej, er der den 29. oktober 2010 af Finn Frogne A/S indgivet klage til Klagenævnet for Udbud med krav om, at EU-udbuddet om Kontrolrumssoftware annulleres.

I forvejen har der siden annonceringen af EU-udbudsbetænkningen i sommeren 2006 været rejst flere sager mod den danske stat ved domstolene. Men kombinationen af en træghed i sagsbehandlingen i kølvandet af domstolsreformen og Kammeradvokatens interesse i at skyde en

undersøgelse ved domstolene af det lovmedholdelige i statens håndtering af implementeringen ("den danske model") til hjørne for at fremme egen klients interesser (nu hele Staten og egentlig også Motorola) har så belejligt – for regeringen – nu medført, at næste fase vil finde sted i Byretten og i Østre Landsret i det sene efterår 2011.

Og skulle det lykkes for Kammeradvokaten at få afvist kravet om ophævelse af Kontrolrums-software-kontrakten, vil kun politiet kunne se frem til en delvis implementeringen af et nyt politisystem. Samtidig presser politiet og Motorola nu på for at få politiets gamle Thor-system skrottet (fabrikat: Motorola) allerede fra foråret 2011, således at der IKKE vil være en reel mulighed for, at rigspolitiet fortsat vil have et midlertidigt funktionsdygtigt back-up system. Lykkes presset, vil retssagerne i efteråret 2011 ændre karakter til og alene have spørgsmålet om en erstatning - og ikke ophævelse af de oprindelige Motorola-kontrakter fra 2007/08 - som mål.

Mon politikerne er klar over, hvilken betydning den konkrete sag hos Kammeradvokaten har? I hvert fald var det tydeligt, at stort set det samlede Forsvarsudvalg ved PMR-Brugergruppens foretræde for udvalget i april 2007 var uvidende om, hvad der foregik og foregår af processer i forbindelse med implementeringen af et sikkerhedsnet for beredskabskommunikation i Danmark.

Ikke blot optræder Kammeradvokaten som Rigspolitiets og hele centraladministrationens advokat og rådgiver. Det er også Kammeradvokaten man kan møde i f.eks. Østre Landsret for at forsvare de samme anbefalinger, som advokaturet har designet og udviklet for centralforvaltningen.

Hvad der tillige kan undre, er at Kammeradvokaten desuden også kan svare på henvendelser fra EU Kommissionen på regeringens og et helt ministeriums vegne.

Ved en erhvervet aktindsigt i beslutningerne, der førte til det forhutlede sikkerhedsnet SINE, fandtes en henvendelse fra EU Kommissionen (vicegeneraldirektøren for GD for Det Indre Marked og Tjenesteydelser) via ambassadøren, som er chef for Danmarks faste repræsentation ved EU i Bruxelles, til den danske regering (brev af 9. oktober 2007). I henvendelsen anmoder Kommissionen danske myndigheder om hurtigst muligt (og inden fire uger) at besvare en række spørgsmål.

Der er tale om en såkaldt præåbningsskrivelse, idet oplysninger forinden stilet til Kommissionen har nødvendiggjort en formel henvendelse til den danske stat med anmodning om at få hele sagen belyst inden, der evt. træffes beslutning om en egentlig traktatkrænkelssag mod Danmark.

Det fremgår af aktindsigten, at Finansministeriet har sat Kammeradvokaten og Økonomistyrelsen og evt. Telestyrelsen til at udarbejde et udkast til besvarelse af skrivelserne.

Kommissionen fremholder det forhold, at et udbud har resulteret i udfærdigelse af en kontrakt til den operatør, som allerede havde den eneste licens til anvendelse af 380-400 MHz frekvensbåndet i Danmark.

De spørgsmål som Kommissionen stiller i lyset af EU-udbuddet er flg.:

1. Præcis hvilke beslutninger har de danske myndigheder truffet i forbindelse med det nye PMR netværk og hvad er grundene herfor?
2. Hvad er den præcise kontraktværdi?
3. Kommissionen ønsker en nærmere beskrivelse af tildelingsbeslutningen (i særdeleshed vedrørende de aftalte hovedvilkår for tjenesteydelserne og deres omfang).

4. Ville det for eksempel have været muligt for de danske myndigheder først at generhverve den fornødne licens til 380-400 MHz frekvensbåndet og først herefter tildele kontrakten sammen med licensen?
5. Hvorfor blev muligheden for integration med de tyske og svenske netværker forlangt?
6. Hvilke foranstaltninger blev truffet for at sikre ligebehandling af mulige bydende?

Først to måneder senere (13. december 2007) svarer den danske regering (ved Kammeradvokaten).

Sagen journalføres som ”Offentlige aftaler – Danmark – Udrulning af et Privat Mobilt Radio netværk”.

3. Kammeradvokatens svar

Kammeradvokaten opdeler sit svar i flg. afsnit, idet der iflg. Kammeradvokaten er tale om en ”redegørelse for et udbud vedrørende en kontrakt om tilslutning til og brug af et landsdækkende radiobaseret telekommunikationsnet til dækning af navnlig beredskabsmyndighedernes behov”

- Den historiske baggrund for udbuddet
- Frekvenstildelingen i 2000/01
- Perioden fra 2000/01 frem til 2006
- Netudbuddet
- Udbuddet af kontrolrumssoftware
- Hidtidige og nuværende prøvelser af netudbuddet
 - Klagenævnet for Udbuds kendelse af 8. december 2006, Nethleas
 - Retssagen ved Københavns byret, Nethleas B.V. mod Økonomistyrelsen
 - Klage fra Damm Cellular Systems A/S indbragt for Klagenævnet for Udbud

Afslutningsvis anfører Kammeradvokaten i svaret til EU Kommissionen, at der med EU udbuddet ikke var tale om udrulning af et nyt Privat Mobilt Radio netværk (PMR), men derimod om en tjenesteydelse af en udbyder af netværksydelser, der også tilbydes andre kunder.

Kammeradvokaten afviser desuden, at kontrakttildelingen skete på baggrund af de to kriterier om henholdsvis integration og besiddelse af fornøden tilladelse. Kammeradvokaten anfører, at tildelingen skete på baggrund af en evaluering af samtlige de tildelingskriterier, der var anført i udbudsbekendtgørelsen og i udbudsmaterialet.

Krav om integration med nabolandene inden for den ramme, som udbudsbekendtgørelsen udgør, ville desuden muligvis have gjort udarbejdelse af en løsning væsentligt dyrere for andre leverandører end Dansk Beredskabskommunikation A/S (Motorola Inc.), anfører Kammeradvokaten.

Redegørelsen afsluttes med ren sort tale, idet det anføres, at udbuddet var teknologineutralt, men skulle opfylde bekendtgørelsen om at anvende Tetra-teknologien og at Økonomistyrelsen i lighed med andre styrelser hver især har gjort sit bedste uden dermed at kunne stå inde for, at den samlede løsning er optimal.

Er det her Kammeradvokatens ærinde (på statens og regeringens vegne) at give udtryk for, at nok har vi en ministeransvarlighedslov, hvor hver minister er ansvarlig inden for eget område, men Danmark

har ikke en myndighed, der er sektoroverskridende, i teori som i praksis? Til sammenligning har Sverige Myndighed for Samhällsskytt och Beredskap.

4. Opsummering om det principielle i ”sagen”.

Hele modellen for og processen omfattende etablering af et mobilt kommunikationsnet til samfundsberedskabet i Danmark bør løftes frem og foldes ud af følgende grunde:

- grundlæggende principper for demokratisk forvaltningspraksis (herunder spørgsmålet om brud på princippet om magtens tre-delning) er stærkt udfordret,
- projektets *uigennemskuelige juridiske, økonomiske og tekniske grundlag* til understøtning af samfundets infrastruktur og hele sikkerhed rejser spørgsmålet om SINE-projektets gyldighedsområde og troværdighed,
- en evt. gennemførelse af projektet vil ændre beslutnings- og kommunikationsstrukturen i samfundsberedskabet, idet ”den der sidder på kommunikationen også sidder på magten”. I stedet for at blive listet ind ad bagdøren, burde den pågældende ændring være sket på baggrund af en åben og retvisende offentlig debat.

5. Kernespørgsmål, der tilbagestår i relation til Kammeradvokatens svar på EU Kommissionens henvendelse

Kammeradvokaten skriver i svaret til EU Kommissionen (s. 4) flg. om 2000-udbuddet: ”Udbuddet blev tilrettelagt således, at det var teknologineutralt, idet det i bekendtgørelsen blev anført, at nettene skulle bygge på Tetra-teknologi og -standarder, eller andre tilsvarende standarder eller specifikationer”. Hvad menes hermed?

Tjenestekøbet er uigennemskueligt, idet der andetsteds i SINE kontrakten med Motorola omtales som et køb af et radionetværk (956 mill. kr.) og et køb af en tjenesteydelse (922 mill. kr.).

Derimod står der i finansieringen for indgåelse af SINE kontrakten, at købet finansieres ved salg af statens aktiver. - Dette kan imidlertid ikke spores i Finansloven for 2007 eller senere.

Kammeradvokatens svar indeholder intetsteds oplysninger om, at Motorola Inc. (jf. mobiloperatørlicensen) kontraktligt selv skulle have forestået hele finansieringen og netudrulningen i 2001 i 380-400 MHz båndet og tillige selv skulle have skaffet kunderne på normal vis og på normale konkurrencemæssige betingelser.

Kammeradvokatens svar på EU Kommissionens forespørgsel i december 2007 efterlader et spørgsmål om, hvorledes reaktionen på svaret mon var i EU Kommissionen?

6. Den danske models konsekvenser for det danske samfund

Den valgte løsning for etablering af et mobilt kommunikationsnet til det danske samfundsberedskab får/har følgende konsekvenser:

Monopoliseringen om Motorolas Dimetra-koncept (mobiloperatørlicensen) medfører,

- at konkurrence- og teknologiudvikling unødigt hæmmes.
- at ét-net løsningen medfører, at sikkerheden med den valgte løsning ikke er optimal.
- at det grænseoverskridende Schengen-samarbejdet ikke er understøttet.
- at beredskabsmyndighederne i grænseområderne Danmark/Sverige og Danmark/Tyskland ikke opnår en optimal løsning.
- at Rigspolitiet hidtidige samarbejde om deres Motorola Thor-radiosystem kan fortsætte og at Rigspolitiets formandskab i radioudvalget har kunnet afføde politiets altafgørende og ubalancerede dominans i samfundets beredskab ("den der har dominansen i kommunikationen, har også magten").

Implementeringsprocessen vedr. et kommunikationsnet til samfundets beredskab har i øvrigt afsløret afgørende svagheder i beslutningsprocesserne i et demokratisk samfund.

7. Spørgsmål til Ombudsmanden og Rigsrevisionen

Ombudsmanden og Rigsrevisionen opfordres til at foranstalte en uafhængig undersøgelse af hele implementeringsprocessen vedr. et mobilt kommunikationsnet til samfundsberedskabet i Danmark.

Det telepolitiske forlig fastslog, *"at overordnede samfundsmæssige målsætninger som f.eks. sikring af nød- og sikkerhedstjenesterne bør have forrang i tilfælde af modstridende interesser mellem sådanne målsætninger og fremme af konkurrence, frekvenseffektivitet m.v."*.

Finder Ombudsmanden og Rigsrevisionen heroverfor at en "beskyttet forventning" hos Motorola om at få beredskabsopgaven - som vurderet af Kammeradvokaten – i den forbindelse bør have forrang?

9. Perspektivering for de verserende retssager ved domstolene

Pt. er der rejst flg. sager ved domstolene:

- Nethleas mod Økonomistyrelsen med krav om annullation af kontrakten med Dansk Beredskabskommunikation A/S (Motorola Inc.)
- Damm A/S mod Økonomistyrelsen med krav om erstatning.
- Finn Frogne A/S mod Rigspoliti med krav om annullation af kontrakt om Kontrolrumssoftware.

Hertil kommer et antal yderligere sager.

Idet Kammeradvokaten har fremholdt, at Motorola Inc. blev givet en beskyttet forventning om at skulle forestå opbygningen, driften og vedligeholdelse af Sikkerhedsnettet (SINE) vha. sin mobiloperatørlicens - hvad der naturligvis har været velkendt helt fra starten - så er det helt afgørende at få konstateret, hvorvidt licens- og frekvensaftalen har indeholdt en passus om, at aftalerne med Motorola i realiteten er uopsigelige.

Med i realiteten uopsigelige aftaler mellem den danske stat og Motorola Inc. er det indlysende, at en lang række frekvensjusteringer i perioden og EU-udbud har været rene skueprocesser.

Med venlig hilsen

Niels Johan Juhl-Nielsen
Formand,
PMR-Brugergruppen i Danmark

Bilag:

- Åbent brev til Statsministeren, se <http://www.information.dk/245870>
- Brev af 9. oktober 2007 fra EU Kommissionen (GD Det Indre Marked og Tjenesteydelser) til Danmarks faste repræsentation ved Den Europæiske Union
- Brev af 13. december 2007 fra Kammeradvokaten til EU Kommissionen (GD Det Indre Marked og Tjenesteydelser)

PMR: Professionel Mobil Radiokommunikation

PMR Brugergruppen i Danmark er en faglig forening, som har eksisteret siden 1997. Bistod det daværende Forskningsministerium med en rekvireret rapport. Medlemmerne kommer fra totalforsvaret, forsyningsvirksomheder, kommuner, private organisationer samt konsulentvirksomheder.